

ՅԱՒԵԼՈՒԷՐ Օ Ր Ա Գ Ր Ո Յ

ԳԻՆ 20 ՓԲ

1872 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 24 ԹԻԻ 863

Բ. ԳՈՆԷՆ հետեւեալ ազգարարութիւնն ստացանք երէկ իրիկուն ուշ տուն :

«Օրագիր զաղէթաւ 857 նումերու Նուսխէսինտէ Հիւքիւմէթի Սէնիյէ տէյհինտէ միւթէճավիղանէ լիսանգուլանմըջ օլտուղունտան 1867 Մարտ 12 թարիխու դարարնամէ հիւքմիւնճէ թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր այ միւտտէթլէ թաթիլ իտիլմիշ տիր :

ԿԱՎ Շէվվալ և վէ

ԿԱՎ Թշրինի սանի ԿԿ

(Իմը)

Թէրճիւմանը

Տիվանը Հիւմայուն

ՍԱՍՆՈՒԼԼԱՀ

Վերոգրեալ ազգարարութեան կիմանանք թէ՛ յանցանքիս՝ չափազանց լեզու դարձած են իսկ է եղեր :

Որո՞ւ դէմ է գործածուած չափազանց լեզուն :

— Կառավարութեան :

— Ո՞վ է ըսողը թէ՛ գործածուած լեզուն չափազանց է :

— Կառավարութիւնը :

Ուրեմն գառախաղութիւն և դատարարութիւն ի մի մարմին կեդրոնացած է, և այնպիսի մարմնոյ մը վրայ, ուրու դէմ բողոքելու ատենան կը պակսի :

Սակայն ի՞նչ է մեր դադարման տեղի տուող խնդիրը :

— Ազգային քաղաքական ցաւոց համար Պատրիարքարանի բարեխօսական թագրերը գրելու խնդիրն :

Եւ միթէ Պատրիարքարանը իբրեւ քաղաքական արտօնութիւն մը կը գրէ այդ թագրերներն՝ թէ իբրեւ մարդկա-

յին, իբրեւ ազգային և իբրեւ հայրական պարտաւորութիւն մը :

Ցաւերուն ինչ ըլլալէն կրնայ ասոնց ո՞րն ըլլալը որոշուիլ. այս ալ հոս կը կենալու հարկ չիկայ :

Արդ միթէ մեր Պատրիարքարանը Հրէից իսրայիլեան ընկերութեան չափ ալ զգացում և բարեխօսական իրաւունք չունենալու է :

Հրէայ մը այն ինչ տեղ հաղիւբընումութեան մը կենթարկուի՝ իսկոյն իսրայիլեան ընկերութիւնն աշխարհիս աւանդուիլէն ձայն կը հանէ և ոչ մերին ձայնին պէս ձայն՝ այլ ճաճկաստանի ամբողջութեանը երաշխաւոր եղող և չեղող տէրութեանց խորհրդարաններուն մէջ խնդրոց կարգը անցնել կուտայ իրենց այն ազգային քաղաքական խնդիրն՝ որն որ մերինին քաղաքատութեամբ զրօմ է գրեթէ. իսկ մեր թագրերը մ'է միայն որ կը գրենք, և անկեց վերջը հարստահարեալին սպասէ կըսենք կ'երթանք, որով մէկ դաւառի միևնոյն կերպ քաղաքական ցաւը տարիներ կը տեսէ :

Այս ալ չընելու ենք եղեր. սակայն լրագրի մը կամ լրագրիներուն չընենք ըսելովը չըլլար. դէպքերն ալ չընենք ըսելու է որ չըլլայ, ազգն ալ չընենք ըսելու է որ չըլլայ. սակայն իթէ մինչև իսկ Պատրիարքը ըսէ թէ չընենք, քարերը պիտի աղաղակեն թէ ընելու էք, գրելու էք, արդարութեան դիմելու էք և վերջապէս թէ ազգին և թէ տէրութեան շահուն համար ընելու էք, ինչ որ պէտք է ընել, հետեւեալ Օրագրի մէկ ամիս կամ մէկ տարի դադրելովը՝ բնաւ երբէք խնդրոյն գոյնը չը փոխուի, քանի որ ցաւերուն գոյնը չը փոխուի :

Երանի թէ վերջապէս Բ. ԴՈՒՐ համոզուեր թէ՛ իր զօրութիւնը Պատրիարքարանի վրայ բանեցնելուն տեղ՝ փիւրտերուն վրայ բանեցնելու և ազգայնոց քաղաքական ցաւոց աղբիւրը չորցնելու է, առանց որոյ՝ իթէ համայն լրագիրք փոխանակ այդ խնդրոյն վրայ զբաղելու, Շահ—Իսմայիլի մասալներովն ալ զբաղին՝ դարձեալ օգուտ մը չունի և օգուտ մը չունենալէն զատ՝ հարկաւ խնդիրը մեր էջմիածնայ վեհ. կաթողիկոսին Ատեանը ելնելու պիտի հասնի, զի հոն է մեր Օծեալ ու Սրբազործեալ Հոգևոր Հայրը, հոն է մեր կրօնական կեդրոնը, հոն է մեր յոյսն ու կեանքը :

Նա է որ մենէ բնաւ տուրք չառնելով մեր ամեն տեսակ ցաւերը դարմանելու կարողութիւնն ունի, մինչդեռ ահա տեսանք Պատրիարքարանին՝ որ տարուէ տարի 6—7 հարիւր քէսէ ստակ՝ ըստ Հաթիթ-Հիւմայունի տրամադրութեան՝ Տէրութեան գանձէն առնելու տեղ՝ որու մէջ Հայը բաժին և իրաւունք ունի, ազգէն տուր, առնելովն հանդերձ՝ ոչ կրօնական և ոչ քաղաքական ցաւերնիս դարմանելու կարողութիւնն ունի :

Եւ ինչո՞ւ չըսենք՝ ուրեմն թէ՛ էջմիածնայ կաթողիկոսութեան արուած վերջին հարուածն ալ անոր այս կարողութեանը համար է :

Ահա մեր կը լսենք ամիս մը. տեսնենք թէ մեր լսելը կրնայ խնդրոյն այդ գոյնը փոխել :

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

ՕՐԱԼԵՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ
ԵՌԻՄՈՒՅԵԱՆ—ԽԱՆ ԹԻԻ 4—5

GENERAL

OF THE

STATE

OF NEW YORK

IN SENATE, JANUARY 18, 1882.

REPORT

OF THE

COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE, MARCH 18, 1881.

ALBANY: J. B. LIPPINCOTT & CO., PRINTERS, 1882.

THE LAND OFFICE, ALBANY, N. Y.

1882.